Redaktionssekreterare Anna Filipsson, tel: 08-790 34 88, e-post: anna.filipsson@lakartidningen.se

Forskare kräver fyrdubbla statliga forskningsanslag

Ska svensk grundforskning behålla en internationell konkurrenskraft bör de statliga anslagen via Vetenskapsrådet öka fyrfaldigt, till 10 miljarder kronor. Det anser en grupp framstående svenska forskare i ett brev till regeringen. Samtidigt begär Vetenskapsrådet nu en fördubbling av anslagen.

Förväntningarna på den forskningspolitiska proposition som regeringen ska presentera våren 2004 är höga. Grundforskare, forskningsstiftelser och Vetenskapsrådet agerar på olika sätt för att understryka behovet av ökade statliga medel.

– Lite tillspetsat handlar forskningspropositionen 2004 om ett vägval, eftersom regeringen måste ta ställning till om den vill att vi ska vara internationellt konkurrenskraftiga även i framtiden eller om vi ska lägga oss på en lägre ambitionsnivå än idag, säger Lars Wieslander, professor på institutionen för molekylärbiologi och funktionsgenomik vid Stockholms universitet.

30 forskare har undertecknat

Lars Wieslander har tillsammans med ett 30-tal andra forskare skrivit ett brev till Utbildningsdepartementet, med förslag till åtgärder för att behålla en hög kvalitet inom svensk grundforskning.

Även Vetenskapsrådet har i en ny rapport till regeringen påtalat behovet av ökade anslag. Dessutom vill Vetenskapsrådet prioritera större s k rambidrag om de statliga anslagen ökar. Men en kraftsamling av svensk grundforskning kräver att fakulteterna själva prioriterar skapandet av starka forskningsmiljöer, menar Vetenskapsrådet.

Ett ökat stöd direkt till fakulteterna skulle kunna motivera fakulteterna att ta tydligare steg i den riktningen. Hur ett sådant stöd i detalj kan utformas avser Vetenskapsrådet återkomma till, då rådet lägger fram sitt underlag till regeringen inför den forskningspolitiska propositionen 2004.

Men medan Vetenskapsrådet efterlyser en fördubbling av rådets resurser inför den kommande femårsperioden, till knappt fem miljarder kronor, så har den forskargrupp som skrivit brev till regeringen bedömt att de anslag som fördelas av Vetenskapsrådet bör öka fyrfaldigt.

Lars Wieslander sitter som ordförande i Vetenskapsrådets beredningsgrupp för cell- och molekylärbiologi i ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap, menar att rådet idag tvingas bevilja allt för små anslag till varje projekt. Alternativet, dvs att ge tillräckligt höga anslag för att den forskning som får medel ska kunna bedrivas konkurrenskraftigt, leder till att ett stort antal etablerade forskare blir utan stöd vilket bland annat drabbar forskarutbildningen och undervisningen på universiteten.

FOTO: TORBJÖRN ZADIG

Forskningspropositionen 2004 blir ett vägval för vilken ambitionsnivå svensk forskning ska ligga på i framtiden, menar professor Lars Wieslander som tillsammans med ett 30-tal kolleger skrivit brev till utbildningsdepartementet.

– Inom min egen beredningsgrupp beviljades år 2002 36 av 99 inlämnade ansökningar medel. Anslagen varierade mellan 0,4 och 1,6 miljoner kronor vardera. För att bedriva effektiv och konkurrenskraftig forskning inom det området skulle det krävas åtminstone 2,5 miljoner kronor per projekt, vilket skulle ha inneburit att bara åtta forskare fick anslag, säger Lars Wieslander.

Efterlyser förbättrade kontakter

Forskargruppen föreslår också att universiteten får den ekonomiska hjälp som skulle behövas för att skapa bra infrastrukturer för forskning.

Dessutom bör kontakterna mellan regering och grundforskare förbättras, menar gruppen i sitt brev. Det skulle eventuellt kunna ske genom att en speciell forskningsberedning tillsätts, med statsministern som ordförande och med forskarrepresententer som är tillsatta på forskarnas egna rekommendationer.

Peter Örn
peter.orn@lakartidningen.se

I luren: Eva Ström, vinnare av Nordiska rådets litteraturpris

Hur känns det att få priset?

– Det är ett stort erkännande. Jag var nominerad som en av tolv och de andra höll hög kvalitet, så jag trodde att chansen var liten. Men jag blev väldigt glad och det känns som om jag fått ny energi och lust att skriva och experimentera.

Vad är Revbensstäderna?

– Ett uttryck för storstäderna med alla möjliga liv och existenser: narkomaner, hemlösa, de marginaliserade. Revben, jag tänker mig att de äts ut till benen. Samtidigt skyddar revbenen de vitala organen. Ordet har ingen helt fixerad betydelse för mig, men det dök plötsligt upp och jag tyckte att det passade för diktsamlingen.

FOTO: T SVENSSON/PRESSENS BILD

Eva Ström, läkare och författare, som fick Nordiska rådets litteraturpris för diktsamlingen Revbensstäderna (Albert Bonniers förlag), från 2002.

Där finns en dikt med följande rader: *»Journatten lade ut från dagen, ett skepp som skulle anlöpa morgonen om en oändlig tid. De hjärtsjukas kamp mellan blodtrycksfall och lungödem, deras försvagade hjärtmuskel, deras hjärtsvett. Hur morgonen kom som en trötthet, och ofta, ofta som en svävande tyngdlöshet över att ha nått land.«*

– Det var en idé jag hade, jouren som en resa där man stävar fram genom natten. I början skrev jag många dikter efter nattjourer. Tankarna flög på många olika sätt, man var lite euforisk, som i ett vitt rus, drogad av sin trötthet. Skrivandet var ett sätt att varva ner.

Vilken betydelse har läkarbakgrunden för ditt skrivande?

– Den har stor betydelse, inte bara för den här boken utan för hela mitt författarskap. Jag har sett situationer där tillvaron satts på sin spets, man är nära mänskligt lidande. Jag har aldrig skrivit direkt om något jag upplevt utan det är snarare avfotograferade bilder som arbetas om för konstnärlig gestaltning. Romanen Mats Ulfson handlar exempelvis om en läkare på en kvinnoklinik. Den skrev jag för att det är så mycket som också är vackert på sjukhus och som jag känner stor kärlek till.

Björn Ramel
frilansjournalist